

Dosarul nr. 2rc-39/23
2-21042558-01-2rc-18042023

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (Jud: G. Bîrsan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

DECIZIE

28 iunie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Aliona Donos

examinând recursul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Sergiu Costin, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituit apelul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Edineț, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 18 martie 2021, CA „Garanție” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM CIA „Transelit” SA, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 iulie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 12 iulie 2021, ÎM CIA „Transelit” SA a depus apel nemotivat, iar, la 05 august 2021, a depus apel motivat împotriva hotărârii din 12 iulie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare sau emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de CA „Garanție” SA.

Prin decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de ÎM CIA „Transelit” SA, a fost casată hotărârea din 12 iulie 2021 a

Judecătoria Chișinău, sediul Centru cu restituirea cauzei la rejudecare, conform competenței, la Judecătoria Edineț, sediul Central.

La 14 septembrie 2022, avocatul Veaceslav Jarovlea, reprezentantul reclamantului CA „Garanție” SA, a înaintat cerere de majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtului a despăgubirii de asigurare în mărime de 38 659 de lei, în ordine de subrogare și penalității legale în mărime de 22 190,26 de lei, iar în total suma de 60 849,26 de lei, încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 6 825,47 de lei.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Edineț, sediul Central, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de CA „Garanție” SA împotriva ÎM CIA „Transelit” SA, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la ÎM CIA „Transelit” SA, în beneficiul CA „Garanție” SA, datoria în mărime de 60 849,26 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 6 825,47 de lei (f.d.174,184-190).

La 18 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal (f.d.183), ÎM CIA „Transelit” SA a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Edineț, sediul Central cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin încheierea din 13 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de ÎM CIA „Transelit” SA împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Edineț, sediul Central și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel semnată olograf cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază apelul, cât și prezentarea bonului de plată a taxei de stat în mărime de 1 369,10 de lei, stabilindu-i termen până la data de 28 februarie 2023, orele 16.00.

Ulterior, prin încheierea din 01 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de ÎM CIA „Transelit” SA împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Edineț, sediul Central, comunicându-i apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel semnată olograf cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază apelul, cât și prezentarea bonului de plată a taxei de stat în mărime de 1 369,10 de lei, stabilindu-i termen până la data de 28 martie 2023, orele 16.00.

Prin încheierea din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituită cererea de apel depusă de ÎM CIA „Transelit” SA împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Edineț, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de CA „Garanție” SA împotriva ÎM CIA „Transelit” SA, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 31 martie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.208), iar la 03 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal (f.d.222), ÎM CIA „Transelit” SA, reprezentată de avocatul Sergiu Costin a declarat recurs împotriva încheierii din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, a invocat că, la 31 martie 2023, ÎM CIA „Transelit” SA verificând Portalul Național al Instanțelor de Judecată, a luat cunoștință cu încheierea emisă de Curtea de Apel Bălți din 29 martie 2023.

A menționat că din conținutul încheierii nominalizate rezultă că instanța de apel la data de 03 martie 2023 a expediat apelantului ÎM CIA „Transelit” SA la adresa electronică office@transelit.md o încheiere prin care s-a acordat termen suplimentar apelantului pentru a prezenta la Curtea de Apel Bălți cererea de apel semnată olograf cu invocarea motivelor de fapt și de drept, cât și prezentarea bonului de plată a taxei de stat în mărime de 1 369,10 de lei.

A susținut că încheierea din 01 martie 2023 a Curții de Apel Bălți nu a fost plasată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată. ÎM CIA „Transelit” SA nu a recepționat la adresa electronică office@transelit.md nici o încheiere emisă de Curtea de Apel Bălți.

Consideră că Curtea de Apel Bălți nu a utilizat alte mijloace care să asigure transmiterea actelor de procedură și confirmarea primirii lor.

Sub acest aspect, reiterează că comunicarea actelor de procedură este inerentă activității judiciare, fiind o garanție a principiului contradictorialității și a dreptului la apărare al părților.

A mai menționat că circumstanțele relatate constituie o îngrădire a posibilității apelantului de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Drept urmare, susține că examinarea cauzei civile fără comunicarea actelor de procedură nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată la poșta electronică a ÎM CIA „Transelit” SA, la data de 30 martie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică atașat la materialele cauzei (f.d.207/verso).

Astfel, recursul declarat de ÎM CIA „Transelit” SA, reprezentată de avocatul Sergiu Costin, la 31 martie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.208), cât și la 03 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal (f.d.222), este în termen.

La 18 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a expediat în adresa intimă CA „Garanție” SA, cât și intervenientului accesoriu Alexei Grecu copia recursului declarat de ÎM CIA „Transelit” SA, reprezentată de avocatul Sergiu Costin, pentru cunoștință (f.d. 230).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Conform art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Examinând cererea de recurs, prin prisma argumentelor invocate de către recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit art. 365 alin. (1) lit. d) și e) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 14 noiembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de CA „Garanție” SA împotriva ÎM CIA „Transelit” SA, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la ÎM CIA „Transelit” SA, în beneficiul CA „Garanție” SA, datoria în mărime de 60 849,26 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 6 825,47 de lei (f.d. 174, 184-190).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 18 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal (f.d. 183), ÎM CIA „Transelit” SA a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral (f.d. 180).

Curtea de Apel Bălți prin încheierea din 01 martie 2023 nu a dat curs cererii de apel declarate de ÎM CIA „Transelit” SA împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel semnată olograf cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază apelul, cât și prezentarea bonului de plată a taxei de stat în mărime de 1 369,10 de lei, stabilindu-i termen până la data de 28 martie 2023, orele 16:00. A explicat apelantului că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită (f.d. 199/201).

Potrivit extrasului din poșta electronică de expediere a actului judecătoresc din 03 martie 2023, ora 10:13, Curtea de Apel Bălți a remis la adresa electronică a ÎM CIA „Transelit” SA e-mail: office@transelit.md, copia încheierii din 01 martie 2023 a Curții de Apel Bălți. (f.d. 202/verso)

De asemenea, este de remarcat faptul că în speță, termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor a început să curgă la 04 martie 2023, ziua imediat următoare zilei în care a fost expediată încheierea care impunea la un anumit comportament procedural și a expirat la 28 martie 2023, ora 16:00 (zi de marți).

Astfel, în termenul indicat de instanța de apel până la 28 martie 2023, ora 16:00, ÎM CIA „Transelit” SA nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat la depunerea apelului.

Drept urmare, prin încheierea din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituită cererea de apel depusă de ÎM CIA „Transelit” SA împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Central (f.d. 203-206).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Din norma de drept menționată rezultă că, în cazul în care instanța de judecată a stabilit data până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătorească. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel, or, ÎM CIA „Transelit” SA nu s-a conformat

indicațiilor instanței de apel stabilite prin încheierea din 01 martie 2023 și nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat, în termenul stabilit.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind declarativ argumentul recurentei ÎM CIA „Transelit” SA precum că nu a recepționat încheierea din 01 martie 2023 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 100 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sânt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că art. 100 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă reglementează modalitatea de comunicare a actelor judecătorești prin mijloace electronice. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system”, conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau nu poate primi e-mailuri.

Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul anexat la materialele cauzei demonstrează incontestabil că încheierea din 01 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost notificată ÎM CIA „Transelit” SA la data de 03 martie 2023. Acțiunile Curții de Apel Bălți cu privire la expedierea încheierii din 01 martie 2023, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, se încadrează pe deplin în rigorile prevăzute de legislația în vigoare, or, adresa respectivă se regăsește în antetul cererii de apel nemotivat depus de către ÎM CIA „Transelit” SA (f.d. 180), precum și în antetul cererii de recurs a recurentei ÎM CIA „Transelit” SA (f.d.216), de pe adresa respectivă a fost expediată cererea de apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.79/80), fapt care atestă că aceasta și-a

dat consimțământul la expedierea actelor de procedură de către instanțele de judecată, prin intermediul poștei electronice.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, recurenta ÎM CIA „Transelit” SA, fiind partea interesată de soluționarea prezentei cauze în ordine de apel și depunând la data de 18 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, cererea de apel nemotivat (f.d.183), urma să depună diligența necesară și să se intereseze la intervale de timp rezonabile de soarta dosarului respectiv, inclusiv să-și verifice poșta electronică.

Prin prisma respectării dreptului de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurenta și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care statuează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Or, recurenta nu a dat dovadă de diligență și bună-credință în realizarea drepturilor sale și, astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună-credință și în termen.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel la emiterea încheierii contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Sergiu Costin și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Sergiu Costin.

Se menține încheierea din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Alexei Grecu cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos